

Lokan ja Porttipahdan säännöstelyn kehittämisen seurantaryhmän kokous

Aika: 29.9.2021 klo 15:00-17:02

Paikka: Teams-kokous

Läsnä:

Jari Pasanen (pj.)	Lapin ELY-keskus
Juha-Petri Kämäräinen	Lapin ELY-keskus
Jari Leskinen	Lapin ELY-keskus (liittyi klo 16:05)
Matias Yliriesto	Sodankylän kunta
Ville Pyhäjärvi	Sodankylän kunta
Raimo Kaikkonen	Kemijoki Oy
Jyrki Autti	Kemijoki Oy
Jenni Putaansuu	Kemijoki Oy
Markku Seppänen	Metsähallitus
Jukka Korpivuoma	Lokka-Porttipahta kalatalousalue
Markku Ahonen	Lapin kalatalouden toimintaryhmä
Jorma Kaaretkoski	Lapin vapaa-ajankalastajat ry
Matti Riipi	Sattasniemen paliskunta

1. Kokouksen avaus, Jari Pasanen, Lapin ELY-keskus

Puheenjohtaja Jari Pasanen avasi kokouksen ja toivotti paikalla olijat tervetulleiksi. Käytiin läpi kokouksen asialista ja osallistujien esittäytymiskierros.

2. Sodankylän kunnan toimet tekojärvillä

Matias Yliriesto kertoi, että Lokka-Porttipahtaan liittyviä asioita normaalisti hoitava Jani Kiemunki on jäänyt vuoden virkavapaalle, jonka aikana Lokka-Porttipahtaan liittyvät työtehtävät hoidetaan Matias Ylirieston ja Ville Pyhäjärven toimesta. Matias esitteli Sodankylän kunnan vuoden 2021 toimenpiteet tekojärvillä sekä vuoden 2022 suunnitelmat (esitys liitteenä 1).

Lokan ja Siltaharjun kalasatamiin on vuonna 2020 asennettu aurinkopaneelit tuottamaan lisäenergiaa. Ville Pyhäjärvi kertoi, että aurinkopaneeleilla pyritään leikkaamaan etenkin kalankäsittelytilojen jäähdytyksen kesäaikaista kuormitusta. Kunnan osuus investoinnista on ollut 20 prosenttia ja käyttökustannusten perusteella aurinkopaneelit maksavat 1,5 vuodessa investoinnin takaisin.

Keskusteluissa nostettiin esille huoli kalasatamien käyttökustannusten mahdollisesta kasvattamisesta ammatinharjoittajia kohtaan. Matias kertoi, että tekninen lautakunta on hyväksynyt käyttötaksojen korotuksen, ja seuraavaksi kunnanhallitus linjaa asiaa.

Lisäksi Kemijoki Oy:n Jyrki Autti totesi, että rantaan ajautunutta turvetta voi käyttää kunnan suunnittelemiin maisemointitöihin Lokan suljetulla kaatopaikalla.

3. Kemijoki Oy:n suorittamat ympäristöhoitotyöt Lokka-Porttipahdalla

Jyrki Autti kertoi esitteli Kemijoki Oy:n tekoaltille vuosina 2020 ja 2021 suoritettua ympäristön- ja kalastonhoitoon liittyvät työt (esitys liitteenä 2).

Keskusteluissa todettiin koronatilanteen häirinneen jossain määrin kaupallisten kalastajien kalatoimituksia. Virkistyskalastus Porttipahdalla on lisääntyneiden kotimaanmatkailijoiden myötä ehkä hieman kasvanut. Virkistyskalastajien määrään vaikuttaa myös kokemukset taimenen saalisvarmuudesta. Lokalla kaupallisten kalastajien osuus on lisääntynyt. Kemijoki Oy:n taimenistutusten lisäksi Petkulan osakaskunta istuttanut taimenia 1 370 kpl Kilopuuvaaraan.

4. Metsähallituksen toimet Lokka-Porttipahta alueella

Markku Seppänen kertoi, että rahoitusvajeen vuoksi Metsähallitus ei ole suorittanut 3-vuotiaan taimenen ulappaistutuksia. Lupamyöntikertymä alueelta on pieni ja tämän seurauksena maa- ja metsätalousministeriö on kyseenalaistanut istutustarpeet. Taimenen pienpoikasia on istutettu Porttipahtaan laskeviin jokiin. Inarin Juutuanjoen kantaa olevien pienpoikasistutusten tavoitteena on kehittää luonnonkanta myös tekojärville. Taimen näyttää kasvavan hyvin, saaliit ovat hyvälaatuisia ja sillä on kasvamassa määrin virkistyskäyttöarvoa. Peledsiika lisääntyy luontaisesti. Valmistuva Lokka-Porttipahta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma tulee olemaan jatkossa istutustoiminnan kannalta avainasemassa. Kalaston tilan seuranta on ollut tekojärvillä haastavaa ja muutokset nopeita. Esim. ahvenkannassa nähtävissä muutoksia ja pyyntikokoinen ahven on vähenemään päin. Saalistilastointia sekä loistilanteen seuranta tulisi kehittää, ja kalaston rakenne pitäisi olla paremmin selvillä. Metsähallitus toivoo jatkossakin tiivistä yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa.

Markku Ahonen totesi tutkimustiedon tarpeen olevan suuri, koska muun muassa EMKR-tukien myöntöjen perusteena on se, että kalastuksen tulee olla kestävä, minkä todentamisessa tarvitaan seurantatuloksia.

Ville Pyhäjärvi kertoi vaellussiian olevan Lokan puolella kääpiöitynyttä ja loisittunutta. Vaellussiikaa on yläpuolisissa vesistöissä ”puurona” ja ainostaan 1/10 on puhdasta loisista. Markku Seppänen totesi ettei Metsähallituksella ole resursseja eikä suunnitelmia hoitokalastaa tekoaltille, vaan tämä vaatisi erillisrahoitusta. Markku Ahonen totesi ettei myöskään kalatalousrahasto voi rahoittaa hoitokalastuksia.

5. Kalastusalueen ajankohtaiset asiat

Jukka Korpivuoma kertoi, että peledsiian istutus on lopetettu, koska siian on todettu lisääntyvän luontaisesti. Istukkaiden osuus saaliista on ollut ainoastaan noin 1-2 % luokkaa. Mikäli jatkossa ilmenee tarvetta istutuksille, sitä voidaan jatkaa. Peledsiika on laadullisesti Porttipahdalla parempaa, mutta Lokalla sitä on määrällisesti enemmän. Vaellussiika Lokalla erittäin loisittunutta, Porttipahdalla hieman parempi tilanne. Taimenistutukset puhuttavat

kovasti käyttö- ja hoitosuunnitelmassa, ja niitä on ollut vaikea perustella päättäjille. Taimen syö ns. roskakalaa, joten sillä on myös hoidollinen vaikutus. Kalaston tutkimuksessa ja perusseurannassa on käytössä 1-5-vuotissuunnitelma, jonka vuosikustannukset ovat noin 20 000 euroa. Käyttö- ja hoitosuunnitelma valmistuu tämän vuoden loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään viranomaiskäsittelyyn ja hyväksyntään.

Markku Seppänen totesi, että käyttö- ja hoitosuunnitelma on pyritty laatimaan siten, että sen rahoituspohja tulee olemaan käytännössäkin vakaalla pohjalla.

6. Lapin kalatalouden toimintaryhmä tekojärvillä, Pohjoisimman Lapin Leader

Markku Ahonen esitteli Lapin kalatalouden toimintaryhmän kautta rahoitetut hankkeet Lokan ja Porttipahdan tekojärvillä (esitys liitteenä 3).

Markku kertoi, että hankkeet ovat olleet yhteisölähtöisiä ja aloitteet elinkeinonharjoittajien piiristä. Kalamassan teon koulutushanke valittiin EU:ssa 20 parhaan joukkoon. Uusien kalastajien rekrytointi hanke on todettu myös paikallisesti erittäin hyödylliseksi ja Lokan osuuskunta ollut hankkeessa vahvasti mukana. Tämä hanke on päässyt EU:n Best Practises-hankkeeksi. Koronatilanteella ollut jossain määrin vaikutusta, ja se on siirtänyt muun muassa Puolaan suunniteltua koulutusmatkaa. Maa- ja metsätalousministeriö on ilmoittanut tavoitteeksi, että uusi ohjelmakausi käynnistyy ensi vuoden alkupuolella. Tukiehtoihin ei ministeriön ennakkotietojen mukaan ole tulossa suuria muutoksia. Uutena tukimuotona kuitenkin harkitaan rahoitusinstrumentin käyttöönottoa, todennäköisesti uusien kalastajien lainojen takausta.

7. Seurantaryhmän vetovastuun siirtyminen Sodankylän kunnalle

Jari Pasanen kiitti kaikkia tähän astisesta yhteistyöstä ja totesi vetovastuun siirtyvän jatkossa Sodankylän kunnalle. Taustalla on ELY-keskuksen roolin muutos, jossa se nykyään toimii hankerahoittajana ja vesilain mukaisena valvojana. Sama käytäntö on otettu muissakin säännöstelyn seurantaryhmissä. ELY-keskus tulee kuitenkin jatkamaan asiantuntijana ja jäsenenä.

Raimo Kaikkonen korosti sidosryhmäyhteistyön tärkeyttä myös jatkossa ja kertoi, että Kemijoki Oy tulee tekemään Sodankylän kunnalle ja Lapin ELY-keskukselle esityksen, jossa 2006 aloitettu vesilain mukainen Lokka-Porttipahta säännöstelyn kehityshanke katsotaan päättyneeksi, ja eteenpäin jatketaan säännöstelyn yhteistyöryhmänä. Velvoitetöiden lisäksi Kemijoki Oy varaa vuosittain 50 000 euroa tekojärvien vapaaehtoisiin hankkeisiin. Sodankylän kunnan Lokka-Porttipahta www-sivustojen ylläpito on jatkossakin tärkeää.

Matias Yliriesto sanoi, että kunta ottaa vetovastuun ja se tulee esittämään työryhmän kokoonpanon. Työtä on järkevä jatkaa suhteellisen pienellä ydinryhmällä, ja kutsua tarvittaessa eri toimijoita ja asianomaisia sidosryhmiä.

8. Muut asiat

Juha Kämäräinen kertoi, että LUIROJOEN kunnostustarpeista on tullut yhteydenottoja Lapin ELY-keskukselle. Muuttuneen roolinsa myötä ELY-keskus ei toimi enää tämänkaltaisten hankkeiden vetäjänä, mutta siltä voi hakea valtionavustusta esimerkiksi vesistöjen kunnostussuunnitteluun. Harkinnanvaraiset valtionavustukset tulevat hakuun lähiaikoina ja hakuaika kestää 30.11.2021 saakka. Hakijana ja hankevastaavana voi toimia esim. kunta tai kyläyhdistykset.

Jorma Kaaretkoski totesi, että Sodankylän kalatalousalue on huomionut LUIROJOEN kunnostustarvetta myös omassa käyttösuunnitelmassaan. Matias Yliriesto totesi, että kunnalla hankevetovastuun ottamisessa tulee resurssiongelmia vastaan, ja se vaatisi projektisuunnittelijan palkkaamista. Matti Riipi totesi myös kannattavansa hanketta.

Markku Seppänen kiitti omasta puolestaan yhteistyöstä ja kertoi, että Metsähallituksen edustaja Lokka-Porttipahtaan liittyvissä asioissa tulee hänen eläköitymisensä myötä vaihtumaan. Puheenjohtaja Jari Pasanen kiitti Markkua kuluneesta yhteistyöstä ja toivotti hyviä eläkepäiviä.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous kutsutaan koolle Sodankylän kunnan toimesta vuoden 2022 aikana.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia. Kokous päätettiin klo 17:02.

Muistion laati

Juha-Petri Kämäräinen

LIITTEET:

1. Sodankylän kunnan toimenpiteet tekojärvillä 2021
2. Kemijoki Oy:n ympäristönhoitotyöt 2020-21 Lokka-Porttipahta
3. Lapin kalatalouden toimintaryhmä tekojärvillä, Markku Ahonen PLL